

نیره توکلی خشونت در **جامعه تحصیل کرده** را **بررسی** می‌کند

سپرکاغذی تحصیلات

فاطمه عسگری آزاد

نیره توکلی خشونت در جشنوارهٔ «فرهنگ‌های ایران»

درست زمانی که ما انتظار داریم با افزایش تحصیلات و بهبود شرایط اجتماعی، مسائلی مانند **خشونت زنان** در **جامعه** **کمرنگ‌تر** شود، رجوع به **لایه‌های زیرین فرهنگ** نشان می‌دهد که در این زمینه‌ها هنوز مشکلات بسیار است. پدیده خشونت خانگی به معنای رفتار **خشونت‌آمیز** و سلطه‌گرا نه یک عضو خانواده علیه عضو یا اعضای دیگر همان خانواده است که بیشتر بر روی زنان و کودکان صورت می‌گیرد. می‌توان متوقع بود که **خشونت خانگی** توسط زنان تحصیل‌کرده **جامعه علنی** و **محمک** شود. درباره ریشه‌های خشونت خانگی در فرهنگ ایران که همیشه توأم با سکوت زنان بوده است و نحوه واکنش صحیح زنان توانمند علیه آن، با **نیره توکلی**، مدیر گروه جامعه‌شناسی و هنر انجنین جامعه‌شناسی ایران و فعال حقوق زنان گفت‌وگو کردیم؛ گفت‌وگویی که از نگاه تاریخی در متون کهن به زن شروع شد و با تأکید بر لزوم نظارت **جامعه مدنی** بر خانواده پایان یافت.

✎ **خشونت خانگی** انواع آشکار و نهان دارد، اصولاً چگونه خانواده می‌تواند از یک مکان امن به مکانی خشن تبدیل شود؟

اگر مشکلی در خانه و خانواده باشد و فرهنگ غلط و مبتنی بر سلطه در آن حاکم باشد، خانواده خشن‌ترین جای دنیا خواهد بود. همان طور که خانواده به‌طور بالقوه بهترین و امن‌ترین مکان برای افراد است، ممکن است پشت درهای بسته خانه اتفاقاتی بیفتد که اگر همان اتفاقات در ملاءعام رخ دهد، تحمل آن برای هر انسان با وجدانی غیرممکن باشد.

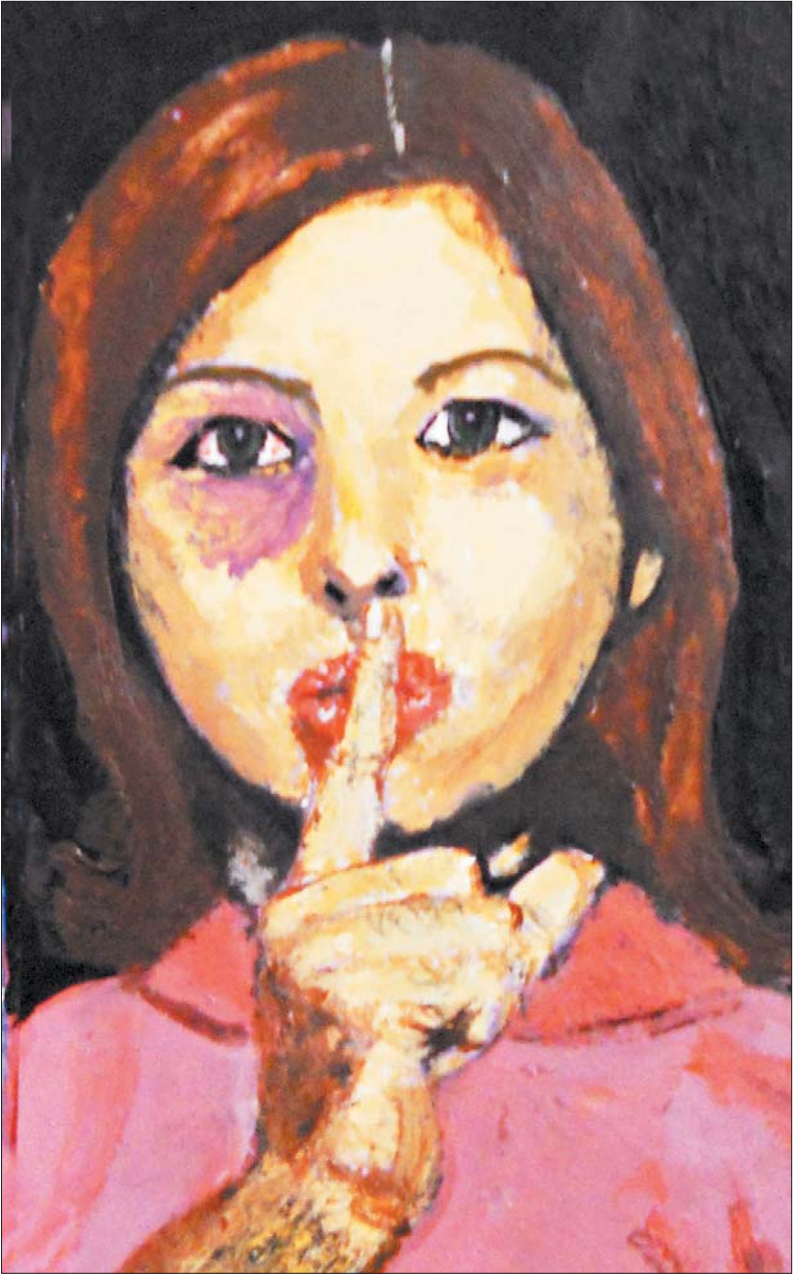
✎ **فرهنگ خشونت در جوامع** چگونه وجود آمد و **چطور دامن زن‌ها را در طول تاریخ گرفت**؟

زن و مرد بنیان زندگی مشترک خود را بر پایه تفاوت فرهنگی تشکیل می‌دهند و همین امر عموماً در جوامع با مشکلاتی نظیر خشونت علیه زنان و افراد کم‌س‌وسال نمایان می‌شود. در جامعه ما که عموماً فرهنگ سلطه بیشتر از جانب مردان به زن‌ها بوده است و ما آن را به عنوان پدرسالاری می‌شناسیم؛ بیش از سایر فرهنگ‌هایی که اعضای خانواده را به عنوان انسان‌هایی برابر می‌شناسند، خشونت رواج دارد. فرهنگ سنتی غلط که مبتنی بر باورهای غلط است، می‌گوید کسی که نان‌آور اصلی خانواده است حق دارد برای حیات و ممات افراد خانواده تصمیم بگیرد. بسیاری بر این اعتقاد هستند که چون کودک بر سر سفره پدرش بزرگ می‌شود، پس باید هر گونه خشونت‌ی را تحمل‌کند. متأسفانه این ماجرا درباره زنان هم صدق می‌کند. به این طرز نگاه باید نداشتن مهارت‌های لازم برای کسب استقلال توسط زنان را هم اضافه کنیم که باعث می‌شود این چرخه ادامه‌دار باشد.

✎ **این نگاه مردسالارانه برگرفته از جامعه، چه زمانی وارد کتاب‌های فرهنگ ایرانی شده است؟**

اگر شما به شعرها و متون کهن ایرانی نگاهی بیندازید درک خواهید کرد که همواره یک رویکرد زن‌ستیزانه در ادبیات ایران وجود داشته است. البته نگاه مثبت به زن هم در تاریخ وجود داشته، اما از زمانی‌که نظام پدرسالاری در جهان گسترش پیدا کرد ادبیات، فرهنگ و ضرب‌المثل‌ها به‌خوبی این نظام حقوقی نابرابر را رمزگشایی می‌کنند. ملاً عبد‌الرسول کاشانی در رساله‌های حجابیه، نمونه‌ای تام و کمال از این طرز نگاه را ارائه کرده است. سومین تصویر از زن در ادبیات خیانت‌کاری و مکر زنانه است که در کلیه‌ودمنه می‌توان به وفور نمونه‌هایش را یافت.

پدیده خشونت علیه زنان به شکل جسمی، جنسی و روانی از جمله چالش‌هایی است که با وجود تحولات روبه‌جلوی جوامع در دهه‌های گذشته همچنان در کنج چهاردیواری خانه‌ها زنان و کودکان را تهدید می‌کند. هرچند کسی در جامعه مدرن امروز باور ندارد که زنان مشهور هم در کنج خانه کتک بخورند یا مورد آزار قرار گیرند اما واقعیت این است که خشونت خانگی ممکن است گریبان هر زنی را بگیرد. این زن می‌تواند دختری با هزاران آرزو و فراری از مدرسه باشد، یا مجری مشهور تلویزیون یا زنی تحصیل‌کرده باشد. شاید برای بسیاری شایدن خبر کتک‌خوردن زنان در خانه‌هایشان مثلاً در حاشیه شهر تهران آن‌قدر مهم نیست که کتک‌خوردن آزاده نامداری از شوهرش فرزاد حسنی. برای فضای پرتعارف ایران، شنیدن این خبر شاید اولین نمونه از خشونت خانگی در بین هنرمندان کشور باشد که به‌صورت علنی مطرح و به فضایی بیرون از چهاردیواری خانه یک زن درز کرده است.
باین حال اما موارد دیگری از خشونت خانگی در میان افراد مشهور در کشورهای دیگر نظیر آمریکا نیز به چشم می‌خورد. براساس آمار، از هر چهار زن آمریکایی، یکی مورد خشونت خانگی قرار می‌گیرد. در ادامه شما می‌توانید فهرستی کوتاه از مشهورترین چهره‌های جهان که مورد خشونت قرار گرفته‌اند را مشاهده کنید.
ریحانا، خواننده پاپ محبوب

فرد متوجه شود و هراسی در آنها ایجاد شود، به مراکز و نهادها گزارش داده شود. خوشبختانه با پیشرفت علم روان‌شناسی و روان‌پزشکی اغلب افرادی که با مشکلات عصبی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، با دارو درمان می‌شوند. البته باز هم بر نظارت نهادهای مدنی بر خانواده تأکید می‌کنم. اگر این نظارت صورت گیرد، بسیاری از دوره‌های باطل خانوادگی حذف می‌شود و کودکانی که دوباره خشونت را آموزش می‌بینند به نسل‌های بعدی خود این خشونت را منتقل نمی‌کنند، بنابراین برای خشونت خانگی باید مسائلی حقوقی و خُلاهای قانونی رفع شود و به افراد در جامعه حقوق برابر داده شود.

✎ **پرخورد جامعه با زنانی که علیه خشونت خانگی اقدام می‌کنند، چیست؟**

متأسفانه وقتی خشونت رخ می‌دهد، سرزنش قربانی به‌جای مقصر در فرهنگ ما پر رنگ‌تر است؛ یعنی اگر خشونت فیزیکی، زبانی یا جسمی رخ دهد، عده‌ای می‌گویند باید چه کرده یا گفته که این اتفاق رخ داده است! این همان فرهنگ غلط سرزنش قربانی است که برای مبارزه با خشونت خانگی باید به‌طور کامل حذف شود.

که تحکیم بنیان خانواده براساس ناتوان‌کردن زنان صورت می‌گیرد. براساس این تفکر غلط، هرچقدر زنان زبون‌تر و ناتوان باشند، خانواده مستحکم‌تر خواهد بود. اما حقیقت این است که موفقیت ازدواج در رشد

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

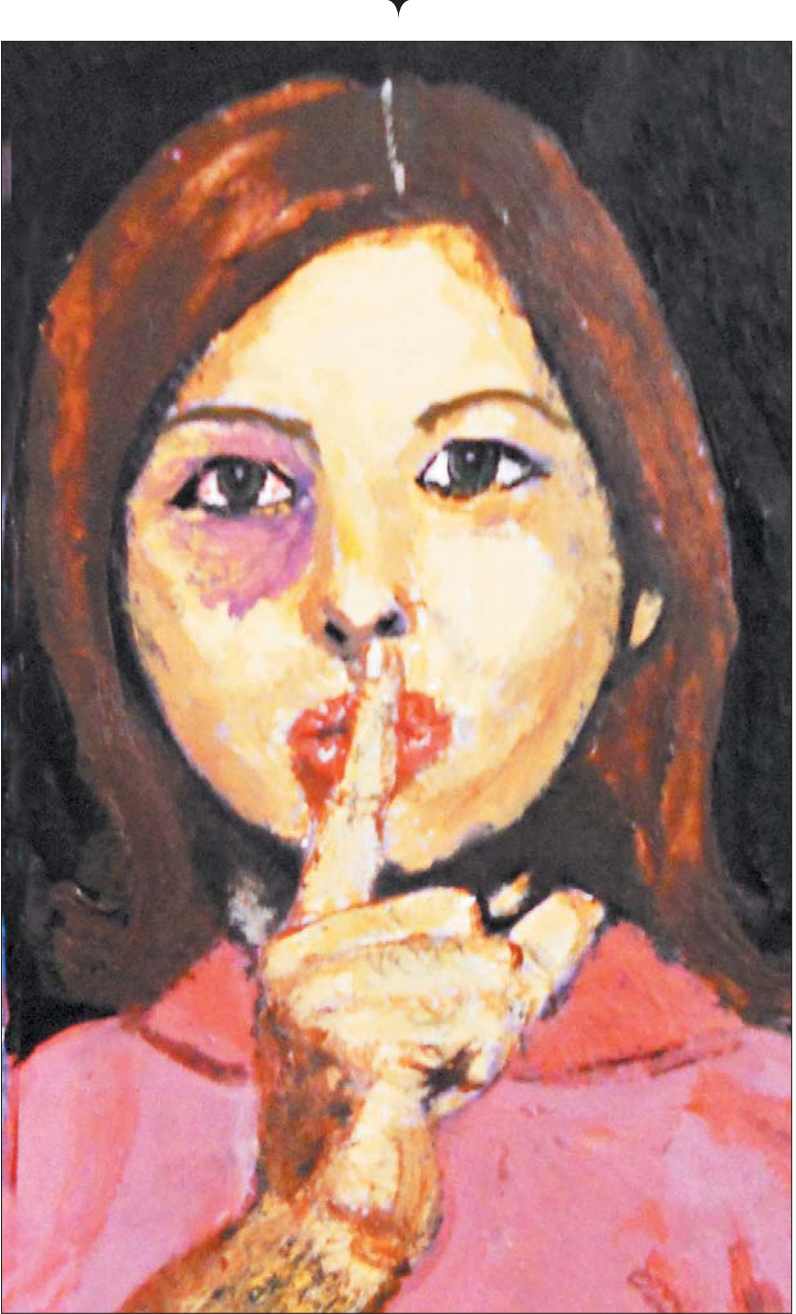
نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

نیره توکلی خشونت

زاویه

و بالندگی زوجین است. تا هنگامی که این تصورات غلط وجود دارد، حمایت‌های مادی و معنوی از زنانی که خشونت خانگی را به زن می‌آورند حذف می‌شود، تا زن دیگری جرئت نکند خشونتی که به او وارد شده هم درحقیقت نادیده گرفته شود. ماه جولای ۲۰۱۵ تقریباً تعداد مردانی که به این کمپین پیوستند، بیش از یک میلیون نفر است. همچنین وب‌سایت این کمپین شامل برنامه‌هایی برای پیاده‌سازی سیاست‌های برابری جنسیتی از طریق آژانس‌های سازمان ملل، افراد متخصص، جامعه مدنی و دانشگاهیان به صورت تعامل‌های آنلاین و حضوری است.

این کمپین با یک پرسش شروع شد: «آیا مردان به برابری جنسیتی اهمیت می‌دهند؟» این جمله را الیزابت نیماوآر، مشاور ارشد مدیر اجرایی زنان سازمان ملل در مورد کمپین مردان برای زنان بیان کرده است. بعد از روزهای اول راه‌اندازی این ایده، ایمیل‌های بسیاری دریافت کردیم و متوجه شدیم برابری جنسیتی، دغدغه بسیاری از مردان جهان هم است. اما وااتسون در روز جهانی زن سال ۲۰۱۵ در یک گفت‌وگوی زنده تلویزیونی، از کمپین مردان برای زنان حمایت از زنان آسیب دیده تأسیس شده است، بتازگی در کشور ما نیز مراکزی در این زمینه فعالیت خود را آغاز کرده‌اند و امیدواریم این مراکز کار خود را به‌درستی انجام دهند و خُلاهای قانونی نیز در این زمینه در کشور رفع شود. مسئولی‌ای که باید به آن توجه شود این است که با وجود اینکه ما خانواده را تکریم می‌کنیم و آن را نهاد اساسی برای رشد و پرورش می‌دانیم، نباید لزوم نظارت بر خانواده توسط نهادهای جامعه مدنی را فراموش کنیم.

این نوع نظارت‌ها در کشورهایی که به توسعه نیروی انسانی اهمیت می‌دهند سال‌هاست آزمایش می‌شود و نتایج بسیار خوبی داشته است. برطرف‌کردن خُلاهای قانونی در کنار آموزش روش‌های صحیح همسرگزینی و رفتار متقابل، می‌تواند گام‌های مؤثری در پایان دادن به خشونت خانگی باشد.

نکته‌ای که باید در اینجا اشاره کنم این است که در صورتی که عدم امنیت در خانواده وجود داشته باشد و زنان تحت فشار و خشونت باشند و راهی برای بروز آن نداشته باشند، باز مجبور خواهند بود به خانه‌هایی بازگردند که غالباً این بازگشت با تشدید خشونت همراه خواهد بود، درحالی‌که در بسیاری از کشورها خانه‌های امن برای حمایت از زنان آسیب دیده تأسیس شده است، بتازگی در کشور ما نیز مراکزی در این زمینه فعالیت خود را آغاز کرده‌اند و امیدواریم این مراکز کار خود را به‌درستی انجام دهند و خُلاهای قانونی نیز در این زمینه در کشور رفع شود. مسئولی‌ای که باید به آن توجه شود این است که با وجود اینکه ما خانواده را تکریم می‌کنیم و آن را نهاد اساسی برای رشد و پرورش می‌دانیم، نباید لزوم نظارت بر خانواده توسط نهادهای جامعه مدنی را فراموش کنیم. این نوع نظارت‌ها در کشورهایی که به توسعه نیروی انسانی اهمیت می‌دهند سال‌هاست آزمایش می‌شود و نتایج بسیار خوبی داشته است. برطرف‌کردن خُلاهای قانونی در کنار آموزش روش‌های صحیح همسرگزینی و رفتار متقابل، می‌تواند گام‌های مؤثری در پایان دادن به خشونت خانگی باشد.

درحال حاضر، دانشگاه‌های مختلفی برای دستیابی زنان به حقوقشان تلاش می‌کنند، به‌عنوان مثال دانشگاه هنگ‌کنگ طی طرحی، تعهد داده تعداد رؤسا و مدیران زن دانشگاه را از هفت درصد فعلی تا سال ۲۰۱۸ به ۵۰ درصد برساند. دانشگاه لستر انگلستان طی طرحی تصمیم دارد تا سال ۲۰۲۰، شکاف جنسیتی را در رشته‌های کلیدی مانند روانشناسی و مهندسی از بین ببرد و متعهد شده است تا سال ۲۰۲۰ حدود ۳۰ درصد از کرسی‌های مدیریتی این دانشگاه را برعهده زنان بگذارد. به نظر می‌رسد تلاش‌های دانشگاهی این کمپین در صورت عملیاتی‌شدن در آینده می‌تواند تحولات عظیمی را در حوزه زنان ایجاد کند. گرچه انتقاداتی هم بر این کمپین وارد است، از آنجایی‌که این جنبش قرار است بر مطالبات، با یک چوب بیسبال مورد ضرب‌وشتم قرار داد و بعد از این حادثه بود که این دو ستاره از هم جدا شدند. شارلیز ترون، بازیگر و تهیه‌کننده آفریقایی‌جنوبی، در ۱۵ سالگی شاهد کشته‌شدن پدرش به دست مادرش بود. پدر الکلی او پیش از این بارها او را مورد ضرب‌وشتم و سوءاستفاده قرار داده بود. این بازیگر در مورد برابر جنسیتی تمرکززد می‌کند اما با راه‌اندازی مرکز حمایت از زنان آسیب‌دیده در کشور خودش تلاش کرد تا حمایت خود را از این قشر علنی کند. مثال‌هایی از این دست در جامعه هنری کم نیستند اما چیزی که باید به آن توجه کرد، زندگی حرفه‌ای و امنیت روانی زنانی است که مورد خشونت قرار گرفته‌اند و علیه آن ایستاده‌اند.

مردان برای زنان

جریانات مختلفی در جهان برای حمایت از حقوق زنان در طول تاریخ به راه افتاده است، اما هرکدام از این جریانات، با مشکلاتی از قبیل نحوه عملکرد، اصول حقوقی و مسائل مالی روبه‌رو بودند. تا اینکه اخیراً طرحی به نام «مردان برای زنان» با حمایت ۱۰ کشور و ۱۰ دانشگاه بزرگ جهان، تلاش کرد تا بتواند در این زمینه گام‌های عملی‌تری بردارد. هر کشور، مؤسسه یا دانشگاهی که اصول توانمندسازی زنان را در سازمان ملل متحد امضا کرده متعهد شده تا در قالب این جنبش برای دستیابی به حقوق برابر برای زنان در سراسر جهان فعالیت کند. مدیر اجرایی زنان سازمان ملل «فومزیل مالمبو» در مورد این برنامه گفت: «اگر بخواهیم در طول دوران عمرمان شاهد دستیابی به برابری جنسیتی باشیم، باید راه‌های خلاقانه‌ای برای برداشتن موانع پیدا کنیم». این برنامه تلاش دارد برای برطرف‌کردن موانع و نابرابری‌ها، از طرق مختلف مانند تحقیقات دانشگاهی، برگزاری دروس تخصصی، مطالعات حقوقی و فرهنگی اقدام کند. جنبش مردان برای زنان، یک کمپین هم‌بستگی برای برابری جنسیتی است که توسط سازمان‌ملل متحد آغاز شده است و هدف آن درگیرکردن مردان و پسران به عنوان عوامل اصلی برای دستیابی به برابری جنسیتی و حقوق زنان است. این کمپین تلاش دارد تا تمام مردم جهان را علیه نابرابری در برابر زنان و دختران بسیج کند. تا پیش از این، بسیاری از جنبش‌های مطالبه‌گر، تنها بر عملکرد زنان تمرکز می‌کردند و نادیده‌گرفتن مشکلات مؤثر مردان جامعه باعث می‌شد نیمی از لیوان هم درحقیقت نادیده گرفته شود.

ماه جولای ۲۰۱۵ تقریباً تعداد مردانی که به این کمپین پیوستند، بیش از یک میلیون نفر است. همچنین وب‌سایت این کمپین شامل برنامه‌هایی برای پیاده‌سازی سیاست‌های برابری جنسیتی از طریق آژانس‌های سازمان ملل، افراد متخصص، جامعه مدنی و دانشگاهیان به صورت تعامل‌های آنلاین و حضوری است.

این کمپین با یک پرسش شروع شد: «آیا مردان به برابری جنسیتی اهمیت می‌دهند؟» این جمله را الیزابت نیماوآر، مشاور ارشد مدیر اجرایی زنان سازمان ملل در مورد کمپین مردان برای زنان بیان کرده است. بعد از روزهای اول راه‌اندازی این ایده، ایمیل‌های بسیاری دریافت کردیم و متوجه شدیم برابری جنسیتی، دغدغه بسیاری از مردان جهان هم است. اما وااتسون در روز جهانی زن سال ۲۰۱۵ در یک گفت‌وگوی زنده تلویزیونی، از کمپین مردان برای زنان حمایت از زنان آسیب دیده تأسیس شده است، بتازگی در کشور ما نیز مراکزی در این زمینه فعالیت خود را آغاز کرده‌اند و امیدواریم این مراکز کار خود را به‌درستی انجام دهند و خُلاهای قانونی نیز در این زمینه در کشور رفع شود. مسئولی‌ای که باید به آن توجه شود این است که با وجود اینکه ما خانواده را تکریم می‌کنیم و آن را نهاد اساسی برای رشد و پرورش می‌دانیم، نباید لزوم نظارت بر خانواده توسط نهادهای جامعه مدنی را فراموش کنیم.

این نوع نظارت‌ها در کشورهایی که به توسعه نیروی انسانی اهمیت می‌دهند سال‌هاست آزمایش می‌شود و نتایج بسیار خوبی داشته است. برطرف‌کردن خُلاهای قانونی در کنار آموزش روش‌های صحیح همسرگزینی و رفتار متقابل، می‌تواند گام‌های مؤثری در پایان دادن به خشونت خانگی باشد.

درحال حاضر، دانشگاه‌های مختلفی برای دستیابی زنان به حقوقشان تلاش می‌کنند، به‌عنوان مثال دانشگاه هنگ‌کنگ طی طرحی، تعهد داده تعداد رؤسا و مدیران زن دانشگاه را از هفت درصد فعلی تا سال ۲۰۱۸ به ۵۰ درصد برساند. دانشگاه لستر انگلستان طی طرحی تصمیم دارد تا سال ۲۰۲۰، شکاف جنسیتی را در رشته‌های کلیدی مانند روانشناسی و مهندسی از بین ببرد و متعهد شده است تا سال ۲۰۲۰ حدود ۳۰ درصد از کرسی‌های مدیریتی این دانشگاه را برعهده زنان بگذارد. به نظر می‌رسد تلاش‌های دانشگاهی این کمپین در صورت عملیاتی‌شدن در آینده می‌تواند تحولات عظیمی را در حوزه زنان ایجاد کند. گرچه انتقاداتی هم بر این کمپین وارد است، از آنجایی‌که این جنبش قرار است بر مطالبات، با یک چوب بیسبال مورد ضرب‌وشتم قرار داد و بعد از این حادثه بود که این دو ستاره از هم جدا شدند. شارلیز ترون، بازیگر و تهیه‌کننده آفریقایی‌جنوبی، در ۱۵ سالگی شاهد کشته‌شدن پدرش به دست مادرش بود. پدر الکلی او پیش از این بارها او را مورد ضرب‌وشتم و سوءاستفاده قرار داده بود. این بازیگر در مورد برابر جنسیتی تمرکززد می‌کند اما با راه‌اندازی مرکز حمایت از زنان آسیب‌دیده در کشور خودش تلاش کرد تا حمایت خود را از این قشر علنی کند. مثال‌هایی از این دست در جامعه هنری کم نیستند اما چیزی که باید به آن توجه کرد، زندگی حرفه‌ای و امنیت روانی زنانی است که مورد خشونت قرار گرفته‌اند و علیه آن ایستاده‌اند.

نگاه

خشونت زیر ذره‌بین جامعه‌شناسان

در هر ۱۸ ثانیه، یک زن در جهان مورد آزار قرار می‌گیرد؛ این آمار تکان‌دهنده‌ای است که سازمان بهداشت جهانی از خشونت خانگی اعلام کرده است. اما وضعیت خشونت خانگی در کشور ما به‌قدری وخیم است که سرهنگ هادی مصطفایی، معاون مبارزه با جرایم جنایی پلیس آگاهی، دوم مهر ۹۳ در گفت‌وگو با «مهر» گفته است: آمارها از روزانه یک قتل خانگی در ایران حکایت دارند و غالباً زنان و کودکان قربانی‌های این خشونت‌ها هستند. جامعه‌شناسان در توصیف جرایمی این پدیده، نظرات گوناگونی ارائه کرده‌اند اما واقعیت این است که انسان تنها موجود روی کره‌زمین است که به همونوع خود پرخاشگری می‌کند. خشونت سال‌ها مورد پژوهش جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و فیلسوفان بوده است تا روابای مختلف آن مورد نقد و بررسی قرار گیرد. بر اساس مطالعات تاریخی می‌توان گفت که نظریه یادگیری اجتماعی، اولین نظریه در مورد خشونت است. آلبرت باندورا یادگیری خشونت را از طریق مشاهده و تقلید می‌داند. او در نظریه خود با تأکید بر نقش خانواده در آموزش نقش‌های جنسیتی این‌طور می‌نویسد: «تصور دختران این است که زنان موجوداتی فرودست و وابسته هستند و پسران در خانواده می‌آموزند که مردان موجودات برتر خانواده هستند». این یادگیری اولیه در ذهن و نگرش کلی فرد تأثیرگذار است، بنابراین برای شروع اصلاح، باید کار را از خانواده‌ها آغاز کنیم.

منافع پنهان قربانیان خشونت

نظریه مبادله، اما جور دیگری به خشونت نگاه می‌کند؛ براساس این نظریه، زنان و مردان هرکدام در روابط خود به‌دنبال حداکثر سود هستند؛ کسی که مورد خشونت قرار می‌گیرد و کسی که عامل خشونت است، در این روابط به دنبال منافع‌ی هستند. پرفسور ریچارد گلر، جامعه‌شناس، این نظریه را این‌طور بسط می‌دهد: «شوهری زن خود را کتک می‌زند و از دید او این رفتار بحق است زیرا از آنجا که زن رفتاری مطابق میل او ندارد، رابطه هزینه و سود نامناسب است و تعارض به‌وجودآمده، خاتمه‌بخشیدن به این وضعیت را ضروری می‌کند. در نتیجه شوهر سعی می‌کند از طریق پیش‌گرفتن رفتار خشونت‌آمیز، مجدداً تعادلی در خانواده برقرار کند و در اثر این رفتار (خشونت)، زن از رفتار ناشایست خود دست برمی‌دارد و مرد به هدف خود می‌رسد و از آنجا که توانسته است بر جریان زندگی نظارت داشته باشد، اعتمادبه‌نفسش افزایش می‌یابد!» نظریه مبادله در مورد خشونت، منتقدان بسیاری هم دارد که اعتقاد دارند این نظریه با مشروعیت‌بخشیدن به حقوق قدرتمندان تلاش دارد تا ظلم در خانواده را توجیه کند.

خشونت چرخه زندگی را طبیعی می‌کند

نظریه نظارت اجتماعی اعتقاد دارد که افراد به‌خودی‌خود برای تحقق اهدافشان به خشونت گرایش دارند و این محدودیت‌های اجتماعی و نظارت اجتماعی است که اگر به شکل مناسبی تدوین شده باشد، می‌تواند جلوی این خشونت را در جامعه بگیرد. نظریه کارکردگرایی به این اشاره دارد که در یک خانواده سلسله‌مراتب براساس جنسیت، سن و قدرت اقتصادی تقسیم می‌شود. بنابراین رفع تضادهای خانوادگی از طریق خشونت امکان‌پذیر است و خشونت باعث طبیعی‌شدن جریان زندگی روزمره خواهد شد. تاکنون پارسونز، جامعه‌شناس، این نظریه را به این شکل توضیح می‌دهد: «پدر، رئیس و مادر، مدیر داخلی خانواده است و در صورت وجود تعارض در خانواده، مرد به خشونت متعادل دست می‌زند و در اثر رفتار خشونت‌آمیز، او تضاد خانوادگی پایان می‌یابد و خشونت به‌خودی‌خود در خانواده کارکرد دارد».

خشونت مختص طبقات پایین جامعه نیست

نظریه فرهنگی هم به تأثیرات هنجارهای اجتماعی در خانواده اشاره دارد. «واکر»، جامعه‌شناس، معتقد است که خرده‌فرهنگ‌ها به موازات فرهنگ حاکم وجود دارد و نباید رفتار خشونت‌آمیز را متعلق به طبقات پایین جامعه بدانیم بلکه این شکل از رفتار در طبقات دیگر جامعه هم وجود دارد و به‌کرات مشاهده شده است. دیدگاه فمینیستی به خشونت خانگی از نوع دیگری نگاه می‌کند؛ فمینیست‌ها معتقد هستند که دلیل اصلی خشونت، وجود ساختارهای اقتداری پدرسالارانه در جامعه است و ایدئولوگ‌های جامعه می‌گویند این نابرابری را حفظ کنند. البرو مارتین، جامعه‌شناس، اعتقاد دارد خشونت مردان به زنان، رسم و قاعده زندگی است و ساختار اقتصادی و اجتماعی جوامع بر اثر بی‌اعتباری و تحقیر و استثمار زنان شکل گرفته است.

خشونت یک موضوع خصوصی نیست

شهیندخت مولاووردی در کتاب «کالبدشکافی خشونت علیه زنان»، دوری از دیدن ر علّت اصلی این پدیده دانسته: «ستم‌های رواشده بر زن از سبب‌دهدم تاریخ تاکنون، از بزرگ‌ترین و کهن‌ترین ستم‌های تاریخ بشری حتی در جوامع دینی است و هرجا پیام دین به‌درستی دریافت با اعمال نشده، زنان مورد ستم بوده‌اند و تأسف‌آورتر آنکه بسیاری از ظلم و ستم‌های رواشده بر زنان رنگ‌بویی دینی یافته و به تعلیم انبیا نسبت داده شده است و در نتیجه جهل، عقب‌ماندگی، خودخواهی و قصور در به‌کارگیری اصول واقعی و اساسی شریعت، بسیاری از حقوق حقه زنان به فراموشی سپرده شده و متروک مانده است. درواقع این ستم بی‌اندازه‌ای در طول تاریخ نسبت به جنس زن روا داشته شده است و بی‌گمان یکی از سیاه‌ترین نقطه‌های تمدن بشری را می‌سازد منجر به شکل‌گیری جریانات افراطی دفاعی از حقوق زن در غرب و آن‌گاه در دنیای شرق شده است». او در پایان کتابش تأکید دارد که خشونت خانگی یک موضوع خصوصی نیست؛ دخالت پلیس را می‌طلبد. شوشلا اعزازی در کتاب «خشونت خانگی: زنان کتک‌خورده»، طی یک مطالعه پژوهشی نشان می‌دهد که مهم‌ترین عامل عادی‌شدن خشونت در خانواده، قدرت‌ناداشتن زنان و وابستگی شان به مردان است.

زنان توانمند خشونت را کاهش می‌دهند

در مورد خشونت خانگی نظرات مختلفی وجود دارد. اما چیزی که مسلم است این است که نظریه‌پردازی در مورد این پدیده، گام اول در شناخت آن است. استفاده عملی و آموزش مهارت‌های لازم زندگی به خانواده‌ها، قدم‌هایی است که برای رسیدن به یک جامعه سالم باید برداشته شود. درک درست نسبت به تعریف ماهیت زن و حقوق آن باید ابتدا توسط زنان تثبیت شود زیرا تا زمانی‌که فرد حقوقش را نداند، احقاق آن دشوارتر خواهد بود. از سوی دیگر حفظ استقلال و حرکت در جهت توانایی‌های زنان می‌تواند چرخه خشونت خانگی را کاهش دهد؛ بنابراین به نظر می‌رسد گام اول را در جهت اصلاح، باید خود زنان بردارند.